

แนวโน้มการอ่านนิยายของ Gen Z: ความท้าทายสำหรับหนังสือนิยายในยุคดิจิทัล

จิตาภา คงอ่ำ*, ธวัลพร วัฒนาศรีโรจน์

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2 ถนนพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

Gen Z Fiction Reading Trends: Challenges of Printed Fiction Books in the Digital Age

Jidapa Kong-am*, Thawanphorn Watthanasrirot

Thammasat University Library

2 Prachan Road, Pranakorn District, Bangkok 10200

E-mail: jidapals@tu.ac.th

► รับบทความ 22 สิงหาคม 2567 ► แก้ไขบทความ 10 มกราคม 2568 ► ตอรับบทความ 13 มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทำให้นิยายยังคงเป็นที่นิยมและเกิดแพลตฟอร์มใหม่ในการอ่านนิยาย ถึงแม้เทคโนโลยีจะมีผลต่อพฤติกรรมการอ่านของ Generation Z หรือคน Gen Z ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2547 และเติบโตมาในยุคดิจิทัล แต่ในผลสำรวจจากหลายแหล่งกลับพบว่า การอ่านนิยายแบบรูปเล่มยังคงเป็นที่ต้องการของคน Gen Z ด้วยนโยบายของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับเทรนด์ของนิยายที่เปิดกว้างทางด้านเนื้อหามากขึ้น ทำให้เกิดเป็นนิยายประเภทใหม่อย่างนิยายวาย ที่ได้ผลตอบรับดีอย่างมากจากแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลให้ทางหอสมุดฯ มีการจัดหานิยายวายเข้ามาให้บริการเพื่อสนองต่อนโยบายและความต้องการของผู้ใช้บริการ

งานบริการของหอสมุดฯ จึงได้ศึกษาแนวโน้มการอ่านนิยายของ Gen Z ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการหลักในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านนวนิยายและนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการวางแผนงบประมาณการจัดซื้อและการเลือกรูปแบบของนวนิยายให้ตรงกับความต้องการ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณในรูปแบบวิจัยเชิงสำรวจ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาปริญญาตรีที่อ่านนิยาย จำนวน 393 คน ผลจากการศึกษาพบว่า รูปแบบการอ่านนิยายของกลุ่ม Gen Z ยังคงนิยมอ่านแบบตัวเล่ม รองลงมาเป็นการอ่านนิยายรูปแบบแอปพลิเคชัน เช่น readAwrite จอยลดา เป็นต้น ประเภทนิยายที่สนใจเลือกอ่านมากที่สุด 3 อันดับ คือ นิยายแนวสืบสวนสอบสวน นิยายวาย และนิยายรัก ตามลำดับ กลุ่ม Gen Z ยังมีความถี่ในการอ่านนิยายค่อนข้างบ่อย เฉลี่ยสัปดาห์ละ 5 เล่ม นอกจากนี้มีสิ่งที่มีผลต่อการเลือกอ่านนิยายในด้านรูปลักษณ์ภายนอกอย่างหน้าปกที่น่าสนใจและดึงดูดให้อยากอ่าน ด้านเนื้อหาที่นอกจากจะเลือกจากความสนุกสนาน จะต้องมีการดำเนินเรื่องที่มีจุดเปลี่ยนหรือหักมุมทำให้ชวนติดตาม และให้ความสนใจกับการจัดอันดับหนังสือขายดีของร้านหนังสือและสำนักพิมพ์ รวมถึงเมื่อมีผู้มีชื่อเสียงรีวิวก็จะทำให้น่าสนใจมากขึ้น ผลจากการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด รวมถึงเป็นแนวทางในการวางแผนงบประมาณการจัดซื้อและการให้บริการรูปแบบของนิยายต่อไป

ผลงานนี้ได้ผ่านการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET ครั้งที่ 14 วันที่ 10-12 มกราคม 2567

จัดโดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และหน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยสวนภูมิภาค (PULINET)

คำสำคัญ

พฤติกรรมการอ่าน, นิยาย, เจนเนอเรชันซี, บทบาทของห้องสมุด

Abstract

Current widespread internet access offers a new platform for accessing novels for readers born between 1997 and 2003 (Generation Z), who nevertheless still prefer reading fiction in printed form, according to previous research. The Thammasat University (TU) Library policy promoting equity and equality coheres with the openness of content of young adult (YA) novels that are popular on online platforms. As a result, the TU Library provides YA novels to meet service user demand and expectations.

This library service research examined novel reading habits of Generation Z to facilitate budget planning, purchasing, and book format recommendations. Quantitative research was done with data gathered by survey. Samples were 393 undergraduate novel readers. Results confirmed that samples preferred reading fiction in printed form, followed by the applications (apps) readAwrite, and Joylada. The three most popular genres of fiction were detective stories, YA novels, and romance, in decreasing order of significance. Samples Gen Z students read as many as five novels weekly. Influences affecting choice of novels includes enticing and alluring cover design, and diverting contents, and suspenseful, gripping plots. Samples followed publishing bestseller lists and were impacted by reviews from noted influencers. These findings may be useful as guidelines to promote library information resource use, public relations, and future budget planning, purchasing and service provision of circulating library fiction.

Keywords

Reading Behavior, Fiction, Generation Z, Library Role

บทนำ (Introduction)

หลายปีที่ผ่านมา มีประโยคที่สร้างภาพจำเชิงเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของผู้คนในสังคมไทยว่า “คนไทยอ่านหนังสือปีละไม่เกิน 8 บรรทัด” เผยแพร่ออกมา แต่จากข้อมูลสถิติยอดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 51 ที่จัดขึ้นในช่วงต้นปี 2566 นั้น มีผู้เข้าชมทั้งหมด 1,148,674 คน และยอดขายหนังสือเพิ่มขึ้นในรอบ 5 ปี โดยอยู่ที่ 347,331,734 บาท แสดงให้เห็นว่าหนังสือแบบเล่มยังคงเป็นที่นิยมในหมู่นักอ่าน และจากสถิตินี้ยังพบอีกว่า ประเภทหนังสือที่ขายดีที่สุด คือ หนังสือการ์ตูนและวัยรุ่น รองลงมา คือ หนังสือนิยาย วรรณกรรม และนิยายวาย

ภาพที่ 1 แสดงสรุปข้อมูลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 51

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ หนึ่งในพันธกิจหลัก คือ การบริหารด้านการจัดหา และการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการ ในทุกปีหอสมุดฯ มีการเก็บผลสำรวจความพึงพอใจ โดยในปีงบประมาณ 2566 ผลสำรวจความพึงพอใจด้านทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ที่ร้อยละ 83.89 นอกจากนี้ สถิติการยืมและการจองต่อหนังสือประเภทนวนิยายของนักศึกษาปริญญาตรีในช่วงระหว่าง 1 ปี พบว่า มีจำนวนการใช้งานที่สูงขึ้น ในปี 2565 มียอดการยืมอยู่ที่ 8,692 ครั้ง และยอดการจองต่ออยู่ที่ 1,352 ครั้ง และในปี 2566 มียอดการยืม 14,479 ครั้ง และการจองต่อที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ 2,047 ครั้ง จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่า นักศึกษาปริญญาตรีที่อยู่ในช่วง Generation Z หรือ Gen Z ให้ความสนใจนวนิยายเพิ่มมากขึ้นเกือบเท่าตัว ซึ่งด้านห้องสมุดอาจพิจารณาจัดหานวนิยายให้บริการเพิ่มเติมเพื่อให้รองรับกับการใช้งานที่มีแนวโน้มมากขึ้น

ในปัจจุบันผู้ใช้หลักของห้องสมุด คือ นักศึกษาปริญญาตรีวัย Gen Z ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมาในยุคที่อินเทอร์เน็ตกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน จึงถือว่าเป็นคนยุคดิจิทัลรุ่นแรกโดยกำเนิด ไม่เคยมีช่วงชีวิตที่อยู่โดยไม่มีอินเทอร์เน็ต มองเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่ขาดไม่ได้ ใช้ชีวิตเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อหาความรู้ ข่าวสาร ซื้อสินค้า และเครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถบริโภคข้อมูลพร้อมกันหลายจออย่างต่อเนื่อง (ฟิลิป คอตเลอร์, การกระจาย เฮอร์มาวัน, อีวาน เซเตียวาน, 2564)

สถาบันอุทยานการเรียนรู้ หรือ TK Park ได้วิเคราะห์พฤติกรรมของ Gen Z ไว้ว่า เป็นวัยที่เติบโตมากับโลกของอินเทอร์เน็ต ทำให้การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางออนไลน์กลายเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน เนื่องจากชอบความสะดวกสบาย จึงเน้นเลือกใช้บริการต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชัน และมีกิจกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ตลอดเวลา และในทางกลับกัน กลับพบอีกว่า Gen Z ชอบและมองว่าการอ่านหนังสือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี และนิยมอ่านบนแอปพลิเคชันด้วยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

การพัฒนาของเทคโนโลยีในสังคมยุคปัจจุบันอย่างก้าวกระโดด ทำให้พฤติกรรมการอ่านหนังสือเปลี่ยนแปลงตามไปเช่นกัน บทบาทของอินเทอร์เน็ตสร้างความนิยมให้กับหนังสือประเภทนวนิยายให้แพร่หลายมากขึ้น เกิดเป็นนวนิยายประเภทใหม่ ๆ เช่น นิยายวาย (Boy's love หรือ Girl's love) นิยายแซต รวมถึงแพลตฟอร์มการอ่านนวนิยายรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงแบบออนไลน์อย่าง จอยลด้า Readawrite Dek-D และ Fictionlog เป็นต้น แพลตฟอร์มเหล่านี้สามารถสร้างช่องทางการเผยแพร่นวนิยาย รวมถึงเปิดพื้นที่ให้นักเขียนหน้าใหม่ที่กำลังหาประสบการณ์ในการเขียนได้สามารถเผยแพร่ผลงานของตนเองได้กว้างขวางมากขึ้นอีกด้วย การจัดพิมพ์นิตยสารออนไลน์กำลังเป็นกระแสที่แพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นมี ยอดจำหน่ายหนังสือสูงมาก ทำให้ปัจจุบันมีสำนักพิมพ์อีก 20 กว่าแห่งที่พิมพ์วรรณกรรมออนไลน์ นอกจากสำนักพิมพ์หน้าใหม่แล้วยังมีสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในด้านการพิมพ์หนังสือประเภทอื่นอยู่แล้ว เข้ามามีส่วนแบ่งในตลาดหนังสือออนไลน์ด้วย เช่น สำนักพิมพ์อมรินทร์ สำนักพิมพ์มติชน (รีโนฤทัย สัจจพันธุ์, 2560)

ถึงแม้หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศด้านวิชาการ และไม่ได้เน้นการจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาเพื่อจรรโลงใจ เช่น นิยาย เป็นหลัก แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้พฤติกรรมการอ่านของผู้ใช้บริการเปลี่ยนแปลงตาม หอสมุดฯ จึงให้ความสำคัญในเรื่องปรับเปลี่ยนและสนใจทำการศึกษาผู้ใช้บริการ Gen Z ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้หลักในปัจจุบัน โดยคาดหวังว่าการศึกษานี้จะสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านนิยายของกลุ่ม Generation Z
2. เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนงบประมาณการจัดซื้อและการให้บริการรูปแบบของนิยายของหอสมุด
3. เพื่อกระตุ้นและประชาสัมพันธ์การใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศประเภทนวนิยายของหอสมุด

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

1. กรอบระเบียบวิธีวิจัย (Methodological Framework)

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนหลักได้แก่ (1) การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptualization) (2) การพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล (Instrument Development) (3) การจัดเก็บข้อมูล (Data Collection) และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล (Data Analysis and Discussion)

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptualization) เริ่มจาก (1) การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องพฤติกรรมการอ่านนิยายของ Gen Z ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ รวมถึงแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection development)

ขั้นที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล (Instrument Development) ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ค่านิยม รวมถึงการเปิดรับการอ่านนิยายของนักศึกษา Gen Z และตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validation) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ราย

ขั้นที่ 3 การจัดเก็บข้อมูล (Data Collection) ได้ส่งแบบสอบถามทางอีเมลให้แก่ศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Gen Z หรือผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2547 ที่มีการยืนยันในช่วงระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงเดือนสิงหาคม 2566 รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโปสเตอร์บนป้ายประกาศ, Facebook ของหอสมุดและห้องสมุดสาขาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล (Data Analysis and Discussion) นำข้อมูลที่ได้แบบสอบถามมาจัดทำเป็นแผนภูมิวงกลมและแผนภูมิแท่ง เพื่อประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนาของแต่ละข้อคำถาม และหาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection development) รวมถึงข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการภายในงบประมาณการจัดซื้อ และการนำไปใช้ประโยชน์ และขั้นตอนสุดท้าย คือ ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

2. ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวโน้มและพฤติกรรมในการอ่านนิยายของ Generation Z เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาบริการ มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547) ได้เขียนทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection development) ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้มีการวางแผนงานด้านทรัพยากรสารสนเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการจัดทำให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้ใช้ภายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ โดยสามารถตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่นำเข้าไปให้บริการในห้องสมุดได้ว่า ส่วนใดมีข้อดีหรือมีข้อบกพร่องเพียงใด หากพบข้อบกพร่องก็จำเป็นต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น

โดยกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประกอบด้วยกิจกรรม 6 ประการ จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ขั้นตอนที่สองเป็นการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้จัดทำขึ้นโดยการเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่ได้จัดหาเข้าไป ดังนี้

1) การศึกษาผู้ใช้ เป็นการศึกษาผู้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมทั้งผู้ใช้ในปัจจุบัน ผู้ที่เคยใช้ และผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ใช้ในอนาคต ทำให้ได้ข้อมูลทั้งที่เป็นการใช้และความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับการพิจารณาประกอบการวางแผนจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายเพื่อการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศต่อไป

2) การจัดทำนโยบายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เป็นการกำหนดรายละเอียดของทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยมีข้อมูลจากการศึกษาผู้ใช้เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนา

3) การคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ เป็นงานที่ผู้ปฏิบัติรับนโยบายที่กำหนดไว้ไปเลือกทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการ สนองความจำเป็นและเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้

4) การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เป็นขั้นตอนของงานที่ต่อจากการเลือก โดยผู้ปฏิบัติงานต้องจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่คัดเลือกแล้วโดยการสั่งซื้อ การแลกเปลี่ยน การขอรับบริจาค การเช่า การทำสำเนา หรือการผลิตขึ้น เพื่อนำส่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบให้บริการ

5) การจำหน่ายออกทรัพยากรสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการพิจารณาประเมินและคัดออกทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้น้อย ไม่มีการใช้เลย หรือมีสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการเก็บอีกต่อไป

6) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ เป็นกิจกรรมในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยประเมินทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดที่มีในห้องสมุด เพื่อให้ได้ภาพรวมว่ามีข้อบกพร่องส่วนใด อย่างไร ข้อมูลจากการประเมินสามารถนำไปปรับปรุงและแก้ไขการจัดการทรัพยากรของสถาบันบริการสารสนเทศหรือห้องสมุดให้ดีขึ้น

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ยืมอ่านนิยายในหอสมุดฯ จำนวน 4,000 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีการยืมนิยายในช่วงระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงเดือนสิงหาคม 2566 โดยทำการคำนวณขนาดตัวอย่างจากจำนวนผู้ใช้บริการยืมนิยายในหอสมุด จำนวน 4,000 ราย ซึ่งคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้ผลระดับความเชื่อมั่น 95% และผลความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 5% จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 393 ราย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับพฤติกรรมค่านิยม รวมถึงการเปิดรับการอ่านนิยายของนักศึกษา Gen Z โดยแบ่งประเภทข้อคำถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและรสนิยมการอ่านนิยายของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการใช้บริการนิยายของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอ่านนิยายที่ให้บริการในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลักษณะคำถามเป็นตารางตัวเลือกหลายข้อ (Multiple choice grid) เก็บข้อมูลเป็นการประเมินความพึงพอใจในด้านการให้บริการของหอสมุด ด้านรูปลักษณ์ภายนอก ด้านเนื้อหา และด้านการส่งเสริมคอลเลกชันนิยาย โดยสามารถเลือกประเมินแบบสอบถามได้ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ และการทำวิจัยของหอสมุด จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสมและให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหา/ไม่สอดคล้อง
- 1 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 -1.000

โดยเก็บแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต (Online Survey) ผ่านวิธีการส่งอีเมล และประชาสัมพันธ์บนเพจ Facebook Thammasat University Library และ Facebook ห้องสมุดสาขา

5.การวิเคราะห์และประมวลผล

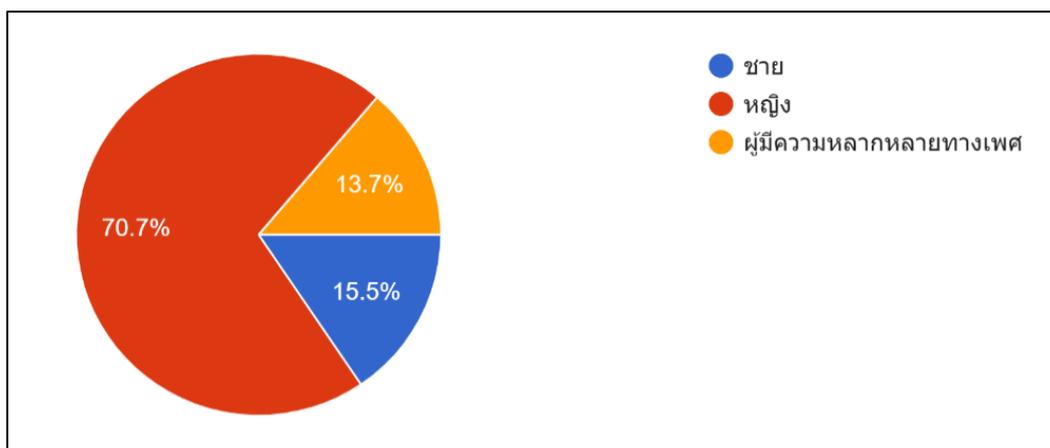
ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดทำเป็นภาพแผนภูมิวงกลมและแผนภูมิแท่ง เพื่อประกอบกรวิเคราะห์เชิงพรรณนาของแต่ละข้อคำถาม และหาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Collection development) รวมถึงข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการภายในงบประมาณการจัดซื้อ และการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย (Result and Discussion)

จากผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีการยืนยันในช่วงระหว่างเดือนเมษายน 2565 ถึงสิงหาคม 2566 จำนวน 393 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 และนำผลมาวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอ่านนิยายที่ให้บริการในหอสมุดฯ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนงบประมาณการจัดซื้อและการให้บริการรูปแบบของนิยาย โดยสรุปได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านประชากรศาสตร์

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 92.10 เป็นนักศึกษาปริญญาตรีที่อยู่ใน Gen Z โดยเป็นผู้ที่เกิดในระหว่าง พ.ศ. 2540-2547 ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ใช้บริการหลักในหอสมุดฯ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 และนักศึกษาคณะบัณฑิต จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 สังกัดคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22 รองลงมาเป็นคณะนิติศาสตร์ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 ตามลำดับ

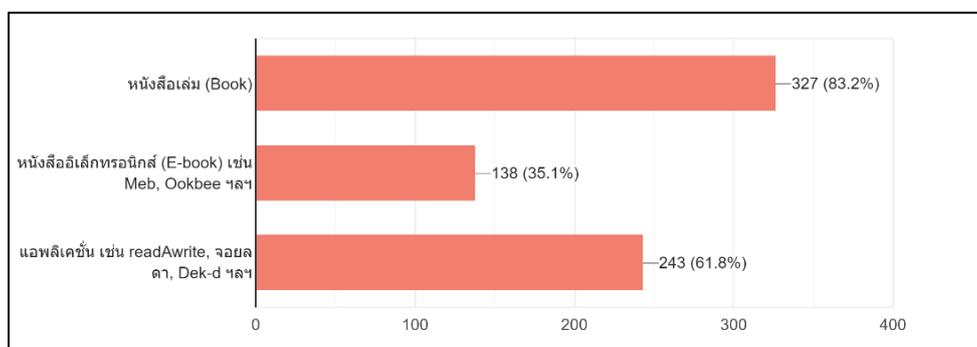
ภาพที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

จากภาพที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 70.74 เป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.52 และผู้มีความหลากหลายทางเพศน้อยที่สุด จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.74

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่าเพศหญิงมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนิยายค่อนข้างมาก ไม่เพียงแต่จะเป็นผู้อ่านเพียงอย่างเดียว แต่นักเขียนนิยายส่วนใหญ่ก็เป็นเพศหญิงอีกด้วย ส่วนหนึ่งมาจากการเติบโตของแพลตฟอร์มการเขียนนิยายในโลกอินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่นิยายประเภทใหม่ อย่างนิยายวาย โดยเพศอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน เนื่องด้วยพฤติกรรมและรสนิยมบางอย่างที่ส่งผลต่อความสนใจของผู้หญิงบางส่วนและมีทุนวัฒนธรรมรักการอ่านอยู่เดิม สามารถถูกหล่อหลอมให้เกิดความคุ้นเคยในการอ่านจนเป็นแรงจูงใจให้เกิดความรู้สึกอยากเขียน นอกจากนี้การอ่านที่เป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งแล้ว ยังมีประสบการณ์ผ่านสื่อ ได้แก่ การดู การฟัง ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ หรือการฟังเพลง ทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้มีมุมมองที่เปิดกว้าง และมีตัวเลือกในการหยิบยกวัตถุดิบจากประสบการณ์เหล่านั้นมาใช้ในการเขียนในเวลาต่อมา (อรวรรณ วิชญวรรณกุล, 2559, น. 200-201)

2. ด้านพฤติกรรมและรสนิยมการอ่านนิยาย

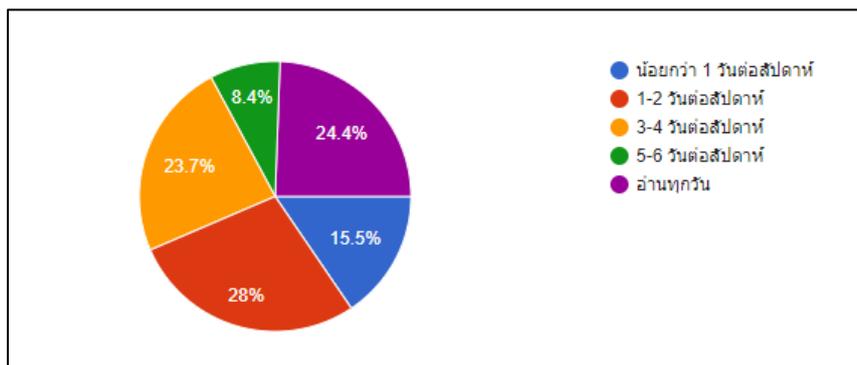
จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม Gen Z ที่เติบโตมากับเครื่องมือดิจิทัล ที่มีความสะดวกสบายของการเข้าถึงและสามารถอ่านทุกอย่างได้บนอินเทอร์เน็ต แต่หนังสือที่เป็นตัวเล่มนั้นยังคงได้รับความนิยมถึงร้อยละ 83.20 รองลงมาคือ แอปพลิเคชัน เช่น readAwrite จอยลดา Dek-d ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 61.80 และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เช่น Meb Ookbee ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 35.10 ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบของนิยาย

สอดคล้องกับผลสำรวจของ Library Journal's Generational Reading Survey ที่เก็บข้อมูล Generation Z ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 2,232 ราย พบว่า Gen Z ยังคงชอบที่จะอ่านหนังสือแบบตัวเล่มมากกว่ารูปแบบดิจิทัล โดยอ่านตัวเล่ม

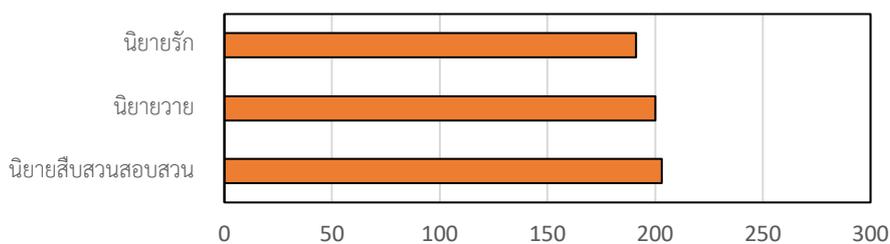
ทั้งที่เป็นปกแข็งและปกอ่อน คิดเป็นร้อยละ 79.40 และ 73.80 ตามลำดับ ในขณะที่อ่านรูปแบบ E-book คิดเป็นร้อยละ 31.70 และหนังสือเสียง คิดเป็นร้อยละ 19.40 (Christina Vercelletto, 2019)

ภาพที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการอ่านนิยาย

จากภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการอ่านนิยายต่อสัปดาห์มากที่สุดอยู่ที่ 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 28 ถัดมา คือ อ่านทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 24.40 อ่านนิยาย 3-4 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.70 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการอ่านนิยายอย่างน้อยที่สุด คือ สัปดาห์ละ 1 เล่ม

BrandThink (2566) ได้ให้อีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ผู้คน Gen Z เลือกอ่านหนังสือเล่มมากขึ้น เนื่องจากกลุ่ม Gen Z บางส่วนอยากที่จะบำบัดการเสพติดเทคโนโลยี (Digital detox) จากวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงอยู่กับโลกดิจิทัลตลอดเวลา การอ่านหนังสือเล่มช่วยให้พวกเขาสามารถตัดขาดจากโซเชียลมีเดีย และใช้เวลาอยู่กับตัวเองได้มากขึ้น

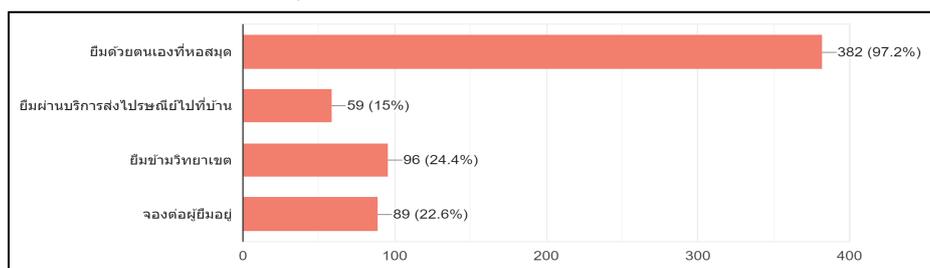
ภาพที่ 5 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของนิยาย

จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ประเภทของนวนิยายที่กลุ่ม Gen Z ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจ 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) นิยายสืบสวนสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 51.70 (2) นิยายวาย คิดเป็นร้อยละ 50.90 (3) นิยายรัก คิดเป็นร้อยละ 48.60 ผลจากการสำรวจพบว่า การเติบโตของนิยายสืบสวนสอบสวนที่ปัจจุบันมาในรูปแบบของนิยายแปลจากต่างประเทศ กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก โดยสำนักพิมพ์น้องใหม่ที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนักอ่าน Gen Z ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อย่างสำนักพิมพ์ Biblio ที่ได้ำนวนิยายจากฝั่งเอเชียโดยเฉพาะนิยายญี่ปุ่น ที่จะเป็นนิยายแนวลึกลับ สืบสวนสอบสวน ค้นหาความจริง ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมกับตัวละคร จีระวุฒิ เขียวมณี ผู้ก่อตั้งสำนักพิมพ์ กล่าวว่า “Gen Z ที่เข้ามาอ่านนิยายแปลในยุคใหม่ เขาคาดหวังความเซอร์ไพรส์บางอย่าง สิ่งที่จะมาเซอร์ไพรส์เขาได้ต้องเป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงในสื่อโซเชียล ต้องมีกระแสบางอย่างที่ทำให้เขารู้สึกสนใจ” ถัดมาคือ นิยายวาย เป็นประเภทย่อยที่เริ่มเข้ามามีบทบาทจากอินเทอร์เน็ต สามารถสร้างพื้นที่ในการเขียนนิยายให้กับนักเขียนหน้าใหม่โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาจากสำนักพิมพ์เหมือนในสมัยก่อน จากการที่กระแสนิยายวายที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้นิยายวายบางเรื่องสามารถตีพิมพ์เป็นรูปเล่มและวางขายในร้านหนังสือชั้นนำทั่วไป รวมไปถึงงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติที่จัดขึ้นประจำปี (พันธวัฒน์ เศรษฐวิไล, 2565)

ด้วยนโยบายเพื่อความเสมอภาคและส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องโดยการสนับสนุนให้มีทรัพยากรสารสนเทศ และกิจกรรมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ส่งผลให้ปัจจุบันได้นำนิยายวายเข้ามาให้บริการกว่า 400 รายการ ส่วนหนึ่งมาจากบริการเสนอซื้อหนังสือเข้าหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Book suggestion) ที่เป็นช่องทางหลักให้นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร สามารถเสนอรายชื่อบริการที่ต้องการเพื่อพิจารณาจัดหาเข้าหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. ด้านการใช้บริการนิยายของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัจจุบันมีหนังสือนิยายให้บริการกว่า 26,000 รายการ ในห้องสมุดสาขาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมีสถิติการใช้บริการยืมในรอบ 1 ปี มากกว่า 14,000 ครั้ง โดยในปีงบประมาณ 2565 ได้มีการจัดหานิยายเข้าห้องสมุดเพิ่มขึ้นประมาณ 3,400 เล่ม งบประมาณในการจัดซื้ออยู่ที่ 678,000 บาท มีช่องทางการยืม ได้แก่ ยืมด้วยตนเองที่ห้องสมุดสาขาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยืมระหว่างห้องสมุดสาขา และยืมผ่านบริการส่งไปรษณีย์

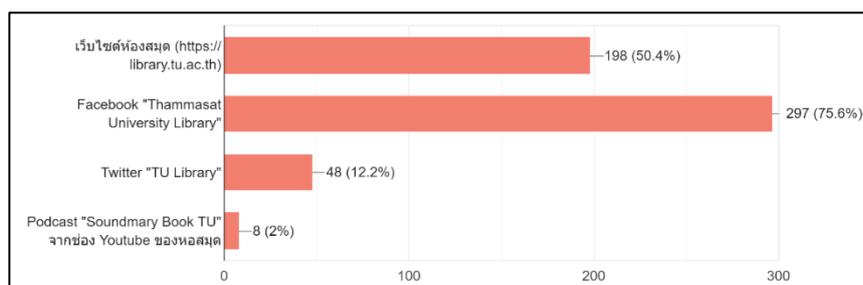
ภาพที่ 6 จำนวนและร้อยละแสดงช่องทางการยืมนิยาย

จากภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ช่องทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้บริการยืมนิยายของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มากที่สุดจะเป็นการยืมด้วยตนเองที่ห้องสมุด จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 97.20 ยืมข้ามวิทยาเขตหรือยืมระหว่างห้องสมุด (Book delivery) จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 จองต่อผู้ที่ยืมอยู่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และยืมผ่านบริการส่งไปรษณีย์ไปที่บ้าน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15

หน่วยงานบริการได้มีช่องทางให้ผู้ใช้บริการสามารถเสนอซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดสาขาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือที่เรียกว่า บริการเสนอซื้อหนังสือเข้าหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Book suggestion) นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามยังไม่เคยใช้บริการ จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 เคยใช้บริการ จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 และไม่ทราบว่ามีการนี้อยู่ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70

4. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอ่านนิยายที่ให้บริการในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทของ Social media มีผลต่อการรับรู้บริการและข่าวสารของคน Gen Z อย่างมาก หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงนำสื่อสังคม หรือ ช่องทางบนโซเชียลมีเดีย มาช่วยในการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ

ภาพที่ 7 จำนวนและร้อยละแสดงการรับรู้ข่าวสารการให้บริการนิยายจากหอสมุดฯ

จากภาพที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ข่าวสารการให้บริการนิยายผ่านช่องทาง Facebook “Thammasat University Library” จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 75.60 รองลงมาเป็นเว็บไซต์ห้องสมุด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 ช่องทาง Twitter “TU Library” จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 และ Youtube Podcast “Soundmary Book TU” จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ในด้านการให้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการสืบค้นจากเว็บไซต์ห้องสมุดมากที่สุด รองมาเป็นเรื่องการมีนิยายให้เลือกหลากหลาย และสามารถค้นหานิยายจากชั้นได้ง่ายและสะดวก ด้านรูปลักษณ์ภายนอก จะให้ความสำคัญกับเนื้อหาหลังปกที่มีการเกริ่นนำได้น่าสนใจมากที่สุด ภาพหน้าปกน่าสนใจ ดึงดูดให้อยากอ่าน และชื่อเรื่องน่าสนใจ ด้านเนื้อหาจะให้ความสำคัญกับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนมากที่สุด การดำเนินเรื่องต้องมีจุดเปลี่ยนหักมุม ชวนให้ติดตาม และมีการใช้ภาษาที่อธิบายเรื่องราวได้ชัดเจน ด้านการส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ทำให้อยากอ่านนิยายในหอสมุด นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ผ่าน Facebook page ของหอสมุดฯ มากที่สุด และส่วนใหญ่พบว่าเลือกอ่านนิยายตามผู้มีชื่อเสียงวีวี่หรือแนะนำ และการให้คะแนนนิยาย (Rating) บนแพลตฟอร์มออนไลน์ หรือการจัดอันดับหนังสือขายดีในร้านหนังสือ

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาแนวโน้มการอ่านนิยายของ Gen Z ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการหลักของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านนวนิยายและนำผลการศึกษามาใช้เพื่อเสนอแนะในการวางแผนงบประมาณการจัดซื้อและการเลือกรูปแบบของนวนิยายให้ตรงกับความต้องการ

ผลการวิจัยในด้านพฤติกรรมการอ่านนิยายของ Gen Z พบว่า ผู้อ่านกลุ่ม Gen Z ยังคงนิยมอ่านในรูปแบบตัวเล่มมากที่สุด รองลงมาเป็นการอ่านนิยายรูปแบบแอปพลิเคชัน เช่น readAwrite จอยลดา Dek-d เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของต่างประเทศอย่าง Library Journal’s Generational Reading Survey ที่เก็บข้อมูลผู้อ่านนิยาย Generation Z ในสหรัฐอเมริกา พบว่า Gen Z ยังคงชอบที่จะอ่านหนังสือแบบตัวเล่มมากกว่ารูปแบบดิจิทัล (Christina Vercelletto, 2019) ทางด้านผลการสำรวจความนิยมของนิยายประเภทต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการจำแนกประเภทนิยายจากงานจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาตั้งเป็นตัวเลือกในแบบสอบถาม พบว่านิยายที่สนใจเลือกอ่านมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ นิยายแนวสืบสวนสอบสวน นิยายวาย และนิยายรัก ตามลำดับ โดยกลุ่มนักศึกษา Gen Z มีความถี่ในการอ่านนิยายค่อนข้างบ่อย เฉลี่ยสัปดาห์ละ 5 เล่ม นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอ่านนิยายในด้านรูปลักษณ์ภายนอก คือ หน้าปกที่น่าสนใจและดึงดูดให้อยากอ่าน ทางด้านเนื้อหา นอกจากความสนุกสนาน ผู้อ่าน Gen Z จะเลือกนิยายที่การดำเนินเรื่องมีจุดเปลี่ยนหรือหักมุมทำให้ชวนติดตาม และให้ความสนุกกับการจัดอันดับหนังสือขายดีของร้านหนังสือและสำนักพิมพ์ รวมถึงเมื่อมีผู้มีชื่อเสียงวีวี่ก็จะทำให้อ่านน่าสนใจมากขึ้น

จากผลการสำรวจรูปแบบนิยายที่ได้รับความนิยมของผู้อ่าน Gen Z ในอนาคตสามารถนำไปวางแผนบริหารจัดการงบประมาณจัดซื้อหนังสือเข้าหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากการจัดซื้อเพียงรูปเล่มและ E-book แล้ว อาจพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการให้บริการแพลตฟอร์มการอ่านนิยายเพิ่มเติม เช่น แพลตฟอร์มแอปพลิเคชัน เช่น readAwrite จอยลดา Dek-d เป็นต้น หรือเครื่องมือในการอ่านนิยายอย่าง e-reader เพื่อเพิ่มรูปแบบในการอ่านให้มีลูกเล่นและหลากหลายมากขึ้น ในปัจจุบันหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ให้บริการอ่านนิยายบนแพลตฟอร์ม E-book ของ BOOKDOSE PATH ที่ร่วมกับสำนักพิมพ์ชั้นนำของประเทศมากมาย และล่าสุดได้เปิดอีกหนึ่งช่องทางให้บริการอ่านนิยายออนไลน์บนระบบห้องสมุดดิจิทัล Hibrary ซึ่งนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สามารถเสนอซื้อหนังสือที่ตนเองสนใจจากแพลตฟอร์มเหล่านี้ได้

ด้านผลการสำรวจชั้นปีและคณะที่สังกัด สามารถนำจัดทำแบบแผนประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทนิตยสารได้ โดยเน้นการกระตุ้นการรับรู้บริการ เช่น การรื้อฟื้นนิยายบนช่องทางโซเชียล มีเดียของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การเชิญชวนให้บริการเสนอซื้อหนังสือ (Book suggestion) รวมถึงการสำรวจความต้องการเพิ่มเติมในกลุ่มผู้อ่าน Gen Z ที่ยังมีการใช้งานน้อย ในส่วนประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่ห้องสมุด สามารถนำข้อมูลการเลือกอ่านนิยายตามรูปลักษณะภายนอกของปกพร้อมกับประเภทนิยายที่ได้รับความนิยมมาจัดแสดงบริเวณตู้โชว์หนังสือเพื่อดึงดูดความสนใจและเพิ่มโอกาสการรับรู้ทรัพยากรที่มีให้บริการ เนื่องจากข้อมูลช่องทางการยืมนิยายพบว่านักศึกษา Gen Z นิยมมายืมด้วยตนเองมากที่สุด

งานวิจัยในครั้งนี้งานศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการหนังสือนิตยสารระดับชั้นปริญญาตรีที่อยู่ในช่วง Gen Z ซึ่งงานวิจัยในอนาคตควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึก โดยจำแนกเปรียบเทียบตามลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน ทั้งเพศ และประเภทของผู้ใช้ห้องสมุด อาทิ นักศึกษาที่อยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ นักวิจัย เจ้าหน้าที่ สมาชิกสมทบและบุคคลภายนอก เพื่อให้ได้ผลการศึกษามาใช้พิจารณาวางแผนบริหารจัดการงบประมาณจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศประเภทนิตยสาร การจัดทำแนวทางพัฒนาคอลเลกชันนวนิยายให้มีความคุ้มค่า ตอบโจทย์ต่อยุคสมัย และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ Gen Z ในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างตรงจุด

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านนิยายของผู้ใช้ห้องสมุดระดับอุดมศึกษา Gen Z ประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทราบผลมาเป็นแนวทางการให้บริการกับผู้ใช้งานห้องสมุดทุกกลุ่มได้อย่างครอบคลุม
2. ศึกษาในเชิงลึกโดยเปรียบเทียบตามลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน ทั้งประเภทของผู้ใช้ห้องสมุดและเพศสภาพ
3. ศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มตัวอย่าง Gen Z ที่ไม่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่น กลุ่มคนทำงาน นักบวช และกลุ่มคนทั่วไปที่เป็นผู้ว่างงาน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการอ่านระหว่างกลุ่มให้ครอบคลุมในวงกว้าง

การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Research Exploitation)

1. สามารถนำไปใช้ศึกษาแนวโน้มการอ่านหนังสือประเภทอื่นของคน Gen Z ตลอดจนความบันเทิงอื่น ๆ เช่น การ์ตูน และบอร์ดเกมส์ ที่กำลังอยู่ในความสนใจของผู้ใช้บริการปัจจุบัน
2. สามารถนำมาเป็นแนวทางจัดทำนโยบายเพื่อปรับปรุงบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการสร้างความพึงพอใจของผู้อ่าน Gen Z ต่อทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ เช่น การจัดทำวิธีการเลือกหนังสือนิตยสารเข้าห้องสมุดในทุกปี เพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการในปัจจุบัน โดยเน้นจัดหาตามประเภทของนิยายที่มีความนิยมตามลำดับจากผลการสำรวจแนวโน้มการอ่านของปีที่ผ่านมา
3. สามารถนำไปวางแผนบริหารจัดการงบประมาณจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด นอกจากการจัดซื้อเพียงรูปเล่มและ E-book แล้ว อาจพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการให้บริการแพลตฟอร์มการอ่านนิยายเพิ่มเติม เช่น แพลตฟอร์มแอปพลิเคชัน เช่น readAwrite จอยลดา Dek-d เป็นต้น หรือเครื่องมือในการอ่านนิยายอย่าง e-reader เพื่อเพิ่มรูปแบบในการอ่านให้มีลูกเล่นและหลากหลายมากขึ้น

รายการอ้างอิง (References)

- คอตเลอร์, พี., การตลาด, เอช., และ เซเตียวาน, โอ. (2564). *Marketing 5.0 Technology for Humanity* [การตลาด 5.0 : เทคโนโลยีเพื่อมวลมนุษยชาติ]. เนชั่นบุ๊คส์.
- พันธวัชณ์ เศรษฐวิไล (บรรณาธิการ). (2565). 'บิบลีโอ' สำนักพิมพ์ที่เกิดและโตในยุคโควิด ข้ามวิกฤตด้วยการอ่านกระแสความรู้สักแห่งยุคสมัย. The KOMMON. <https://www.thekommon.co/biblio-its-not-just-about-books/>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2547). *การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2560). *อ่านวรรณกรรม Gen Z*. แสงดาว.

อรรวรรณ วิษณุวรรณกุล. (2559). *ผู้หญิงกับการสร้างนวนิยายชายรักชาย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:90646

BrandThink. (2566). *ผลสำรวจพบ Gen Z อ่านหนังสือเล่มมากกว่า e-Book เพราะมีสมาธิกว่า และชอบความรู้ลึกที่ได้จับกระดาษจริง ๆ*. BrandThink. <https://www.brandthink.me/content/gen-ze-book>

TKPark. (2564). *ทีเคพาร์ค เผยแนวโน้มคนไทยอ่านออนไลน์มากขึ้น ชี้ Gen Z นิยมอ่านหนังสือ เพิ่มขึ้นกว่า 200%*.

TKPark. https://www.tkpark.or.th/eng/news_detail/1664276172606/ทีเคพาร์ค-เผยแนวโน้ม

คนไทยอ่านออนไลน์มากขึ้น-ชี้-Gen-Z-นิยมอ่านหนังสือ-เพิ่มขึ้นกว่า-200

Vercelletto, C. (2019). *Gen-Z readers: The new traditionalists generational reading survey*. Library Journal.

<https://www.libraryjournal.com/story/Gen-Z-Readers-New-Traditionalists-Generational-Reading-Survey>

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper & Row.